

TARA NOASTRA
FOAIA POPORALĂ A
„ASOCIATIUNII“

REDACTOR:

OCTAVIAN COCA.

CUPRINSUL:

	Pag.
Octavian Goga: Din păcatele noastre	103
Ce să mîncăm?	106
Gh. Tulbure: Cîntecul lui Dăian	109
Vasiu: Cîntece din popor	110
Tovarăș: Asigurarea vitelor	110
Învățătorul poporului: Sfaturi economice	113
Șt. St. Tușescu: Snoavă	115
Chipurile noastre	115
Știri	115
Chipuri: La război.	

Înștiințare.

Rugăm pe toți citii ai binevoit să primească această foaie să grăbească cu trimiterea plății de abonament.

Administrația foii „ȚARA NOASTRĂ“.

Cetitorilor.

Pe toți, cărora le ajunge în mîni această foaie îi rugăm să o cetească și dacă o socot de potrivită trebuințelor țărănimii să o răspîndească între oamenii noștri dela sate.

Foaia apare săptămînal și o vor primi cetitorii Dumineca.

Abonamentul e pe an . . . . . 4 cor.

Pe jumătate de an . . . . . 2 „

Pe trei luni . . . . . 1 „

Banii să se trimită la Administrația revistei „Țara noastră“. Sibiu — Nagyszeben. Asociațiune.

Toți cărturarii noștri, mai ales cei în atingere apropiată cu țărănimea — preoții și învățătorii — sînt rugați a trimite acestei reviste articole și știri cari sînt în legătură cu trebile țărănimii. Îndeosebi primim bucuros articole cu povește economice, — precum și snoave, poeziu populare etc. Scriitorii articolelor sînt rugați a se folosi de un grai înțeles de popor, ca să nu fim siliți a supune schimbării în redacție articolele.

Pentru articolele bune dăm și o cuvenită răsplată bănească.

ȚARA NOASTRĂ

Revista populară

a „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“

Abonamentul:

Pe un an	4 cor.
Pe o jumătate de an	2 „
Pe trei luni	1 „
Pentru România	6 Lei

REDACTOR:

OCTAVIAN GOGA.

Redacția și administrația:

Sibiu (Nagyszeben)
Str. morii, 6.

DIN PĂCATELE NOASTRE.

Cunoașteți toți povestea asta.

Într'o Duminecă vestește părintele după liturghie:

«Dragii mei, să știți că de astăzi într'o săptămîină va veni la noi în sat un *domn de-al nostru* să ție cuvîntare și să vă dea povețe. Să veniți cu toții, să-l ascultați!»

Oamenii răspund cu toții: «Venim părinte!»

Trece săptămîina. Seara la podmol cînd se pornesc poveștile se mai schimbă vorbe: «Să vedem ce vrea. Pe semne-î tot cu deputăția. Orî poate-î vr'un arunc nou pe sat. Să ne ducem!» — Și așa trec zilele, cu un fel de fierbere în sat.

Dumineca viitoare clopotele sună mai degrabă la biserică, părintele își îmbracă reverenda; din două trei sate vecine încă vin oaspeți preoții și învățătorii. Creștinii aū umplut biserica și ascultă cu drag cîntările din strană, unde de astădată dau ajutor toți nou-veniții. După «apostol», se opresc la poarta bisericii, două trăsuri cu zurgălăi. «Vin domnii», șoptesc între ele muierile. Printre mulțimea de credincioși, care se desface în două părți cu cuviință, trec cei sosiți și se așează în scaunele din fruntea bisericii, de unde s'aū coborît fruntașii satului.

După sfîrșirea slujbei, poporul adunat își face cruce și așteaptă. Un domn pășește din scaun, se apropie de oameni și începe cuvîntare. Oamenii ascultă cu luare

aminte și se dumiresc, cu încetul, că nu-î vorba de deputăție, nu-î vorba de arunc și că domnul care vorbește aduce povață și leac pentru răul lor din sat. El știe, că aproape toți oamenii acestui sat necăjit sînt în punga arendașului jidan dela curtea nemeșească și caută scăparea poporului din belea. Le spune povețe cum ar fi să facă o însoțire, o tovărășie a tuturor gazdelor. Cum s'ar putea ajutora astfel sprijinindu-se unul pe altul din sărăcia lor, fără să mai dea pe la jidan. Oamenii încep să înțeleagă, își trag seama și văd că vorbește după inima lor domnul. Se bucură cu toții și-î strigă: «Să trăiți Dumneavoastră, că veniți cu dreptate la noi.» Părintele încă mulțamește într'o cuvîntare, potrivită cu vorbe frumoase din scriptură...

Creștinii necăjiți se răzlețesc bucuroși pe la vetrele lor și gîndesc la mîntuirea care va veni, iar' domni, cu toți străinii, se abat pela casa părintelui la «o gustare», cum se zice. Aici e masă întinsă. Vălmășag în dreapta și în stînga. Se frig puî în frigare, se fierbe varză... Oaspeții se așează la masă, își fac cruce, părintele din satul vecin binecuvîntă, și se începe gustarea. Vin pe rînd toate bunătățile. Și puî și varza și cana cu vin roșu. Oaspeții mulțamesc pentru cinste. Părintele tușește plin de mulțămire. Preuteasa zîmbește bucuroasă. Un domn, de cătră fruntea mesii, se ridică de pe scaun și închină pentru părintele. Părintele se scoală și închină pentru domni carî i-au făcut cinste. Din colțul stîng al mesii se ridică alt domn mai glumeț, și bea în sănătatea doamnei preotese. Apoi vine părintele din satul vecin, care încă «se simte dator» să cuvînteze... Și-așa curg cuvîntările înainte. Își doresc unul altuia spor la muncă, că — după cum zic dînșii — numai începutul e greu, apoi vine isprava. Se croiesc pe rînd tot felul de plănui și se rumenesc fețele de bucuria pripită a izbăvirii. Mai cătră urmă se pornesc cîntecele vesele ca

după săvârșirea unui lucru bun. La despărțire își strâng mîna cu : «Să ajute Dumnezeu.» — «S'ajute!» Și cei ce pleacă și cei ce rămîn sînt încredințați că au pus la cale o treabă bună...

Trece o săptămînă, trec cinci, lucrul a rămas baltă. Domniî n'au mai venit să spuie cuvîntare, părintele are alte încurcături. De altă parte sapă jidovul. Țăranii mai vorbesc încă două săptămîni și-apoi dau uitării... Din tovărășie nu s'a ales nimic, jidanul sugerează mai departe, iar' cite-un țaran, cînd îi vînd delnița, oftează jelnic : «Mai știî cum spunea atunci domnu ăla, mă Ilie!»

— «Bine spunea!»

Așa e povestea.

* * *

Să fim judecători drepti ai noștri și să nu ne adormim cu vorbe. Vremea de astăzi cu necazurile ei cere fapte, nu vorbe. Vorba rămîne sămînță stearpă, dacă nu-i urmează fapta.

De-aceia cei cari, cetînd aceste rînduri — vor găsi într'însele o oglindă a unor greșuri de cari și ei s'au făcut vinovați, să nu le tălmăcescă cu supărare ci să le judece ca un îndemn spre mai bine.

Cărturarii noștri dela sate, îndeosebi preoții și învățătorii, să-și deie seama de rostul lor de luminători ai mulțimii. Ei cunosc necazurile lumii ai cărei povătuitori sînt. Ei știu ce doare și unde doare. Ei să învețe și leacul... Ei să înceapă munca mare de peme-nire a minții și-a năravurilor. Să lucreze înainte cu temeiul faptelor, fără multe vorbe de prisos și fără viclemuri goale.

Să se pătrundă de durerea și amărăciunea acelor muncitori chinuți ai gliei cari robotesc și asudă și sprijinesc pe umerii lor trudiți o țară cu domniile ei de tot felul...

Octavian Goga.

CE SĂ MÎNCĂM?

I.

În orî-ce țară bine orînduită, mai ales patru feluri de oameni cu carte mai multă sînt puși să îndrumeze bunăstarea sufletească și trupească a locuitorilor :

1. *Popii* să grijească de binele sufletesc;
2. *Doftorii* de binele trupesc;
3. *Învățații, profesorii, dascălimea* să răspîndească lumina învățaturii; iar
4. *Advocații* să apere averea și dreptatea omului.

La noi, Romînia din Ardeal și Țara ungurească, treabă merge însă cam anevoie: *popii* mare parte se luptă cu sărăcia, — ba mai sînt uni și lipsiți de pricepere și de indemn. Pentru întreținerea vrednică a *învățaților* noștri, a *profesorilor* și *dascălilor* noi avem cam puține puteri, — și nici din astea puține nu jertfim cît am putea și cît s'ar cădea să jertfim, — iar *statul nouă nu ne prea dă ajutor neprihănit, ca altora. Advocații* români *buni* avem prea puțini. Iar *doftorii*, cari să grijească cu dragoste de sănătatea obștească, avem și mai puțini.

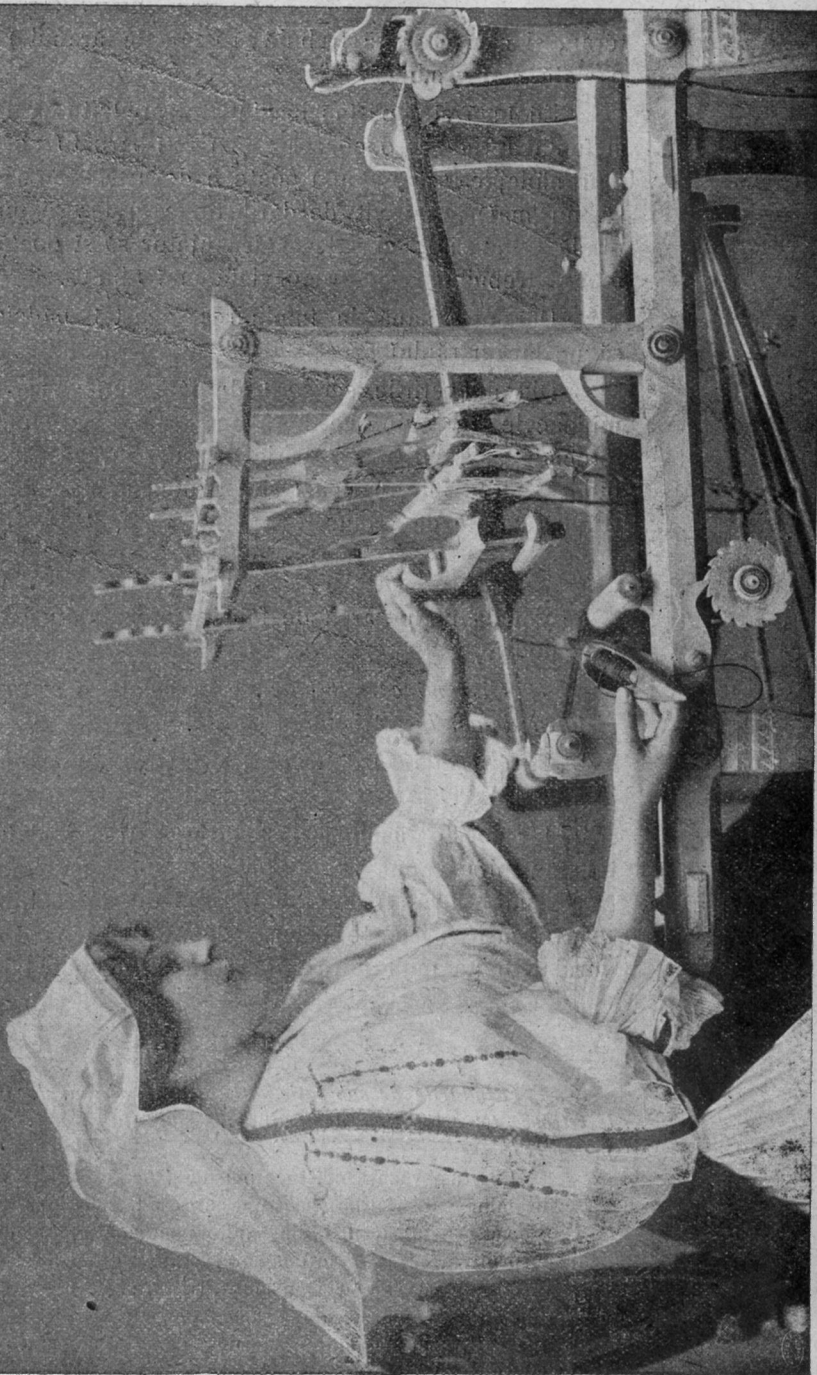
Lipsele și nevoile astea aș să le înlocuiască cît pot mai bine, *foile* noastre, între cari „Țara Noastră“, foaia „Asociațiunii“, a celui mai mare așezămînt de învățatură ce-l avem noi, sînt în loc de frunte, dînd povețe purcese din cea mai curată dragoste față de poporul nostru românesc.

Lipsa, aproape desăvirșită, de doftori, cari să povățuiască poporul nu numai cum să se vindece de boale, ci și cum să se ferească de boale, m'a îndemnat pe mine, care învăț pentru doctorie, să scriu șirele astea, dînd pentru potrivirea mîncării de toate zilele povețe, cari vor fi pentru tot cel ce le va cîti cu luare aminte un *îndreptar de mare preț pentru regularea și îmbunătățirea traiului de toate zilele.*

Cetînd, orî auzînd aceste vorbe, mulți dintre Dvoastră, cîm știți cetitorii țărani, veți zîmbi zîmbetul amar al celui chinuit de grijile traiului, și veți zice: D'apoi las' pe noi, de n'am ști și noi „bucătarul bun la cămăra plină“. Dar dacă nu-l, nu-l!

Celui ce-ar zice aceste vorbe, îi răspund precum urmează

Eu încă's dintre aceia cari aș ochi înțelegători și inimă simțitoare pentru „talpa țării“ și țaria neamului nostru, pentr

țeran, și carî cred că trebuie să i-se deie țaranului cît mai curînd o viață mai vrednică.

Eû încă sint părtaș neclintit al credinții că pornirile vremii și lupta aprigă ce-o poartă astăzi toți bărbații noștri vrednici ne dau nădejdea că nu mai poate fi departe vremea, cînd țaranul să nu mai fie strivit de dările prea grele, să nu mai fie lăsat pradă arîndașilor, ci să i-se dea ajutor să-și poată cumpăra pămîntul trebuincios pentru o viață mai tihnită.

Dar nici pînă la împlinirea acestei nădejdi nu-î iertat să ne lăsăm răului.

Din adevăririle scrisorii de față veți vedea că chiar și cu mijloacele de traiu, ce le avem astăzi la îndemînă, se poate întocmi, dacă nu lipsește priceperea, o hrană bună, care ar îmbujora multe fețe, carî azi sint supte, galbine-pămîntoase, îmbătrînite înainte de vreme.

II.

Voî da în lucrarea de față răspuns la două întrebări foarte însemnate:

1. *Cîtă mîncare trebuie să iee omul, ca să se poată ținea 'n virtutea de-așî lucra sănătos lucrul? Și*

2. *Ce putere hrănitoare are fiecare mîncare ce-o avem la îndemînă?*

Iar aceste răspunsuri să nu credeți că le dau după cum mă taie pe mine capul, ci le alcătuesc după cercetările și bătaia de cap a unor învățați cunoscuți și cinstiți de toată lumea, și carî pentru găsirea acestor mari adevăruri, — căci sănătatea e izvorul a toată mulțămirea, — și-au jertfit toată viața și averea.*)

(Va urma).

*) (Rîndurile de sub linie, atît aici, cît și mai departe, nu e lipsă să le cetească tot omul, ci numai cine are mai mult răgaz și mai mulțșoară pricepere).

*) Cine n'o văzut, nici inchipui nu-și poate, cite mașinării și ajutorări a iscodit mintea învățaților, pentru a putea pătrunde firea ascunsă a lucrurilor.

Pomenesc numai una din multele minunății: tot învățatul are citeva ochiane, prin carî dacă te uiți la un păr din cap, îl vezi cît un reșteiu dela jug de gros. Iar dacă te uiți cu ele în lapte, vezi cum prin lapte innoată, — mai multe sau mai puține, după cum îi de bun laptele, — picuri de unsoare cît boaba (bobul) de strugure. Cu ochianele astea firește că îndată te afli dacă ți-ai zmintînit ori chiar botezat laptele.

CÎNTECUL LUI DĂIAN.

Foaie verde măghiran
 D'auzita-ți de-un Dăian
 De-un puiț de Săliștean?
 Ce umbla din stîină 'n stîină
 Și gusta brînză de bună;
 Băcițele-î fac de cină
 Bălmășel și cu smîntîină,

Cu unsoare
 De mioare,
 Verze moi
 Cu zăr de oi.

Iar maică-sa 'mî auzia
 Și din grai așa-î grăia:
 — Lasă, Dăiene, hoția
 Și hai de-ți lucră moșia.
 Iar Dăian îi răspundea:
 — Maică, măicuța mea,
 Vezi-ți de moșia ta,
 Mînce-ți lupii boii tăi,
 Că nu-mî las prietini mei,
 Căci cu boii mă trudesce
 Cu prietini haiducesc,
 Cu boii m'aș năcăji
 Cu prietini mi-aș trăi.

*

Foicică foi de fin
 D'asa-mî spune-un cuc bătrîn,
 Grajdîu cînd să-l încunjur
 Călușei cînd să-î fur:
 Să-î fur Joi de dimineață
 Pe negură și pe ceață;
 Foicică foi de fin
 D'asa-mî spune-un cuc bătrîn
 Dacă-l fur unde să-l pui
 Să nu mai am grija lui:

La margine de pădure
 Puica să-mî culeagă mure.
 — Spune-mî, mîndro, păsărea,
 Inghețat-o Dunărea,
 Să-mî trec nouă alătura?
 Murgu-î mic și șaua-î verde
 Ține-l Doamne nu mi-l pierde,
 Că l'am mai pierdut odată
 Și l'am căutat vara toată,
 Și l'am găs't la Drăgășani
 Priponit de-un leuștean.

*

La crișmulîța din deal
 Bea Dăian c'un Săliștean,
 Și nimenea nu-î știa
 Făr' drăguță soru-sa,
 Ea din grai așa grăia:
 — Bea Dăiene, nu 'mî prea bea
 Că jîndarii's cît coala,
 Dar Dăian din grai grăia:
 — Io nu-s nevastă învălită
 Și de jîndari nu duc frică,
 Că-s voinic eu comănac
 Cu jîndari bătae 'mî fac,
 Că m'am mai bătut cu noauă
 Și le-am rupt puștile 'n doauă;

* * *

Mă uitam din deal în vale
 La murgu cu coama mare,
 Să mă pui pe el călare,
 Pe sub foale
 Rotogoale,
 Și la briu
 Șapte piștoale,
 Patru pline
 Și trei goale.

Cules de *G. Tulbure.*

*Cîntece din popor.**Mult mă mir de unele**Ce mă fac cu binele.**Mult mă mir și de-al meu bine**Unde-ți dus de nu mă vine.**Că'n crijmă nu l-am beut**Nici în tirg nu l-am vindut.**Da io că l-am săminat**Astă vară'n griu curat.**Griu curat a răsărit**Binele n'o mă venit.**Pădurice deasă iești**Mindra mea departe iești.**Pădurice te-aș tăia**Nici o cloambă n'aș lăsa.**Nici cuculuț de-a cînta**Nici mierleț de-a fluera.*Culese de *Vasiu.***ASIGURAREA VITELOR.**

(O sfătuire a doctorilor de vite din toată lumea.)

Doctorii de vite său cum le măi zice veterinarii din toată lumea se adună an de an odată, acum într'un oraș acum întraltul, și se sfătuesc asupra modului cum ar trebui să se lucre pretutindeni pentru înaintarea economiei vitelor, îndeosebi pentru împuținarea pagubelor de care an de an sint loviți economii de vite. În anul 1905 ei s'au adunat în Budapesta, dela 3—9 Septembrie și au ținut a opta adunare a lor

În trebile cari se țin de economia vitelor acești doctóri pot să spună totdeauna un sfat bineintemeiat, care nu e dat să-l poată spune oricine. Chiar pentru aceea de părerile lor se ține seamă și în sfatul țării; iar noi, cu toții, putem să ne luminăm, cu ajutorul lor, asupra trebiș asigurării vitelor.

Aceasta e pricina că în aceste sfătuirii ale noastre imprimăm cîteva lucruri bune dela sfatul numitei adunări.

Vorbitorii în numita adunare au stăruit asupra: *asigurării de stat, a asigurării private și asigurarea vitelor de tăiat.*

Toți au fost de părerea că *asigurarea vitelor are de ținut despăgubirea pierderilor pricinuite prin moarte saș tăierea de silă a vitelor.*

Ei sint de părerea că prin asigurare, fie ea pusă la cale de măi mulți saș măi puțini, în schimbul unei micș plătirii fă-

cută de cel asigurat, acesta câștigă dreptul la despăgubire pentru pierderile ce i-se întâmplă.

Asigurarea poate fi întemeiată sau de singuratic, de bună voie (cooperative), sau poate fi pusă la cale prin lege, din partea stăpînirii.

Asigurările de bunăvoie, pe calea cooperativeelor, sînt cele mai răspîndite și unele din ele au o viață mai lungă de o jumătate de veac.

Cooperativeele sînt, după părerea tuturor, cele mai potrivite sau poate chiar singurele tovarășii cu viitor pentru asigurarea vitelor. Și cu cît ele se vor restrînge la cercuri mai mici, spre pildă la cîte o comună, cu atît viitorul lor are să fie mai sigur și cu urmări mai bune pentru economii.

Aceasta e pricina că în Germania (Țara nemțască) sînt în ființă peste zece mii de astfel de tovarășii și că și în alte țări sînt cu sutele și cu miile.

Singura parte slabă a acestor tovarășii mici este că trec anevoios peste anii de pierderi mari, mai ales cînd se întâmplă boale lipicioase între vite.

Această împrejurare a dat naștere așa numitelor *reasigurări*, cari cu cît sînt mai multe cu atît sînt de mai mare ajutor.

Sarcina de a se îngriji de reasigurări în unele țări a luat-o asupra sa statul sau stăpînirea țării.

Unele state au lăsat toată treaba aceasta în grija economilor, ca ei înșiși să se apere împotriva primejdiilor. Membrii tovarășiei îngrijesc ei între ei ca starea vitelor să fie din cele mai bune. Mai ales unde s'a înființat și *tovarășii de lăptărie*, ca s. p. în Danemarca.

Ce privește *pesta bovină* (ciuma vitelor) toată lumea este de părere că despăgubirile pricinuite de ea să cadă în sarcina statului.

Prin luarea măsurilor trebuincioase de cîtră stat în această privință răspîndirea boalelor lipicioase s'ar împiedeca chiar dela început.

Așa dacă spre pildă statul ar lua asupra sa sarcina de a despăgubi pe proprietarii pentru animalele bolnave sau bătute de boale lipicioase, oamenii n'ar tăinuî vitele bolnave, ei ar înștiința fără zăbavă boala și prin aceasta s'ar cionta dela început răul, adică răspîndirea boalei și prin ea a pierderilor nesămutite.

Din sfatul numiților doftori de vite se vede că tovărășiile de asigurare întemeiate de bunăvoie în comune sînt cele mai potrivite. Astfel de tovărășii erau în 1900 în Danemarca 716, și cea mai veche din ele este de 95 de ani. În această țară se află și cele mai înfloritoare tovărășii de lăptărit. Tovărășiile de asigurare a vitelor în Danemarca lucrează fără capital, și numai cu ceea ce fiecare tovarăș plătește la întîmplări de moarte sau schilăvire a vitelor. Statul nu are nici un amestec.

În Bavaria și în Marele ducat de Baden treaba asigurărilor este luată în mînă de stat. Aproape toate animalele sînt aici asigurate

Asigurarea de silă a fost însă pusă la cale numai în cantoanele (comitatele) Zürich și Friburg din Elveția.

Afară de numitele tovărășii de asigurare mai sînt în unele țări tovărășii pentru asigurarea vitelor de măcelărie (de tăiat), pentru nenorociri întimplute animalelor pe drumul de fier și pe corăbiu, pentru nenorociri în urma împunsului de vărsat, pentru întimplări de boale ce nu se mai pot vindeca ș. a. Toate aceste sînt sprijinite de cătră stat, cum se face în Saxonia, Bavaria și alte părți ale Germaniei.

*

În România, ca și la noi Romîni din Ungaria, treaba asigurărilor abia acum este în plămădire. Unii fruntași din România stăruie ca asigurarea să fie pusă la cale prin lege, cu de-asila; alții cred că Băncile sătești, cari în timpul din urmă au sporit foarte mult și sporesc pe zi ce merge, au să deslege cu bine și treaba asigurării vitelor.

La noi a stăruit și stăruiește mai mult pentru împămîntenirea acestui lucru bun d-l *V. C. Osvadă* prin foaia sa „*Tovărășia*“. Părerile d-sale și noi și alții le aflăm bune. D-l *Nicolai Garoiu*, avocat în Zernești, care însuș stăruie pentru înființarea unei tovărășii de asigurare a vitelor în comuna sa, ne trimite părerile sale și un fel de legătuială (contract sau statute). De aceeaș părere este și d-l preot *Pamfilău Grapini* din Rodna-nouă.

În numărul viitor vom da părerea d-lui Garoiu și apoi legătuiala de mustră ce ni-o trimite.

Tovarăș.

SFATURI ECONOMICE.

Pentru ce nu e destul de trainică luțerna?

În locuri unde lipsește pășunea, economul trebuie să grijească de nutrețuri măiestrite, sămănînd în pămînt argilos-văros și argilos-năsipos *luțernă*; iar în pămînt mai umed, gras, afinat și bine lucrat, *trifoi*.

În timpul din urmă mulți economi se plîng, că luțerna nu e așa trainică ca în vremile de odinioară. Pricinile sînt acestea: Mulți economi samănă prea curînd luțernă în unul și acelaș pămînt. Într'un pămînt, care a fost sămănat cu luțernă, să nu mai sămănam 12 ani luțernă. Să nu sămănam luțernă pe pămîntul nepotrivit pentru luțernă. Pricina mai zace și în cursul vremii. În anii prea ploioși luțerna piere ușor. Mulți economi strică singurî luțerna, tăindu-o prea tînără, ori prea tîrziu toamna. Ea se prăpădește și din pricina gunoierii greșite, ori în lipsa de tot a gunoierii. Ea ar trebui gunoită cu gunoi măiestrit, ca: superfosfat, zgura lui Toma și caliu, despre care vom vorbi de altă dată; aceste se capătă dela fabrici și neguțători, în formă de prav.

Udul vitelor și cenușa, fie și de paie, sînt foarte bune pentru gunoiera luțernei.

Rău fac acei economi, cari nu-și țin de datorință a grăpa în fiecare primăvară luțerna, pentru a nimici ierburile rele și a afina pămîntul.

Îngrijirea pășunilor.

Pășuni sînt locurile cu iarbă, pe cari pasc vitele. Pășunile bune înlesnesc mult prăsirea și susținerea vitelor. Foarte rău fac acele comune, cari își micșorează pășunea, carea e de cea mai mare însemnătate, căci animalele pe de o parte își află acolo nutrețul de-a gata, iar pe de altă parte numai la pășune aū animalele *mișcarea* cea atît de trebuincioasă sănătății, carea nu numai susține sănătatea, ci și deșteaptă *pofta de mîncare*. Prăsirea oilor și a galițelor numai la pășuni bogate se plătește. Să ne silim a scoate vitele, cînd numai e cu puțință la *pășune* și numai cînd nu le putem ținea în stare bună la pășune, să le dăm nutreț de-a gata.

Dintre toate animalele, oile și ielele de fătat se pot ținea mai bine la pășune.

Cele mai bune și sănătoase pășuni sînt: pe *coline și dealuri*, căci în pășunile de pe văi adesea se află ierburi otrăvi-

toare, cari trebuie tăiate. Pășunile de pădure sînt bune, dacă arborii nu sînt prea deși. Pășunile de lingă bălți nu sînt sănătoase, căci vitele ce pasc pe ele ușor se bolnăvesc de călbează. Pe locurile mai joase, să paștem porcii și boii. Pentru porci sînt mai potrivite locurile de lingă bălți și în păduri. Pentru cai și oi să păstrăm pășunile pe locuri înalte și sănătoase. Nu e bine a paște vitele pe roauă, căci ușor se umflă. Dacă sîntem siliți a le paște des de dimineață, le dăm mai înainte nutreț uscat și numai după-ce le-am adăpat, le paștem.

Pe pășuni trebuie să avem apă destulă. Dacă nu avem apă curgătoare, săpăm fîntini, căci vitele cer apă multă în verile călduroase. Pe pășuni plantăm arbori, ca vitele să se poată răcori în vreme fierbinte; stomacul vitei nu rîjnește cînd e prea cald.

Vitele aș să pască în următorul rînd: în iarba mare vacile și boii, apoi caii și mai pe urmă oile, cari pot rupe și iarba cea mai mică. Primăvara, nu lăsăm vitele la pășune, până ce iarba nu e destul de mare. Pășunile trebuie îngrijite și anume: să curățim tufișele, spini și alte plante nefolositoare și să respirăm mușinoaiile. Primăvara să le grăpăm, pentru a rupe mușchiile din iarbă. Pășunile să nu le paștem de-odată peste tot, căci atunci se nimicește iarba. Pășunea trebuie împărțită în 8—10 table, pe cari le paștem pe rînd, iar cîte o tablă nu o paștem în fiecare an, ci lăsînd să crească fin, toamna cînd sămînța ierburilor e coaptă, lăsăm pe acel loc oile să o scuture, ca în chipul acesta se reînnoim pajiștea, care crește mai deasă și cu putere. Dela pășune oprim întîi vitele cornute; porcii și oile le ținem până ce cade zăpada. Pe timp ploios nu lăsăm vitele la pășune, căci se strică pajiștea. Cînd punem păstorii să-î îndatorăm: ca în fiecare zi să adape vitele de 2 ori, iar în timp de vară și de 3 ori, și după amiază să plece cu vitele dela vâlău.

Lucru înțelept fac antistiile comunale dacă împart pășunea sau izlazul și anume: pe un loc să pască gîștele, pe altul mînzii și vițeii și pe altul caii și vacile osebit. Dacă izlazul e mic, atunci cel puțin pentru mînzii și viței să se îngrădească o tablă.

Invățătorul poporului.

SNOAVĂ.

În vremea de demult, un țigan din Țara ungurească furase odată nește cai și hoțul de păgubaș, nemaî avînd nici o treabă, urmărindu-l l'a prins. Și să vezi văicăreala țiganului!...

Pe urmă l-a dus la Zapciu și i-aŭ tras o bătaie zapciul pe potriiva faptului ce făcuse.

Plecă țiganul bătut măr și mergînd pe drum numai iată că întilnește nește oameni și-l întreabă:

— Măi țigane, unde te duci?

— Ei, iacă și eŭ călător, răspunse țiganul.

— Apoi, dă-te alături din drum, îi ziseră oamenii că i-auzi vine împăratu cu delijența.

— Ei, iacă și-apoi ce-o fi mincate-aș, dacă o fi împăratu, că vine și se duce; numai solgăbirău să nu fie, că ăla-î domnu cu puterea!...

— Ce ți-e și cu țiganul!...

Șt. Șt. Tuțescu.

CHIPURILE NOASTRE.

Dăm în acest număr un chip care infățișază o țarancă de-a noastră la război. Războiul e cea mai veche și cea mai de căpetenie indeletnicire a femeii noastre. Toată hărnicia și măiestria țarancelor noastre o povestește lumii întregi suveica. Să-și aducă aminte totdeauna țarancele de război și să nu uite că vine sărăcia pe urma cîntecului:

„Nu știu țese, nu știu coasă“ ...

ȘTIRI.

Despărțămîntul Bistrița al Asociațiunii a înființat pe valea Birgăului o lăptărie. „Revista Bistriței“ redactată de dl Dr. V. Onișor a publicat statutele acestei însoțiri folositoare. Iată o pildă bună și vrednică de urmat.

Prelegeri populare. „Asociațiunea“ a trimis fiecărui despărțămînt cite-o îndrumare amănunțită, ca să țină prelegeri populare în satele de pe cuprînsul despărțămîntului. Fiecărui despăr-

țămînt s'a pus la îndemină și cite 100 de cor. din cari să poată plăti pe conferențiarî și să acopere alte cheltuieli împreunate cu ținerea acestor prelegeri.

Din cele aproape 50 de despărțăminte, cite numără „Asociațiunea“, n'au răspuns numai 11. Se vede treaba că domniî directori, in citeva despărțăminte, sint numai cu numele directori, căci nu-și bat capul de soartea materială și culturală a țărănilor. Ne mirăm mult de nepăsarea acestor fruntași. Nu înțelegem cum pot să-și iee asupra lor sarcinî pe cari nu le pot sau nu vreaș să le implinească.

Cu despărțămintele cari nu dau nici cel mai mic semn de viață, in viitor, vom fi siliți să fim mai aspri, căci ne doare inima, cind vedem cum toți ne iaș pe dinainte, cum cărturariî altor neamuri se îngrijesc de luminarea și bunăstarea țărănilor de un singe cu ei. Numai noi ne lăsăm viitorul in voia intimplării.

Prelegerile populare, alături de bibliotecile populare, sint mijloacele cele mai potrivite pentru a deștepta in poporul dela sate dragostea de învățătură, cu ajutorul căreia încetul cu încetul i-se deschide mintea și vede singur binefacerile celor ce ostenesc pentru inaintarea lui.

Rugăm deci și pe această cale despărțămintele să trimită cancelariei noastre programul special al prelegerilor ce vreaș să țină.

Acele dintre despărțăminte, cari nu au conferențiarî, sint rugate să ne scrie aceasta, fiindcă in multe părți am putea trimite conferențiarî de aici.

Dela mai mulți conducători de despărțăminte ni-se trimet inapoî cele 10 exemplare ce trimitem fiecărui despărțămînt. Intr'o scrisoare am lămurit dela început, că scopul trimiterii acestor numere e răspindirea lor in popor. De ce se retrimet deci in loc să se caute a le răspindi?

Să fie o neînțelegere la mijloc sau o dovadă a dragostei deosebite de muncă, de care pătinesc uniî din oamenii noștri?

In acest timp, cind e obiceiul să se țină adunările generale ale băncilor, nu e nepotrivit să se știe că această foaie a „Asociațiunii“ a fost retrimisă de cel puțin 20 de bănci ale noastre.

Nu incap, se vede **patru** coroane in așa-numitul „scop cultural“.